



El jove va romandre una bona estona desplomat sobre el vessant del turó. A la fi va obrir els ulls. Es va incorporar amb dificultat; tenia rascades a les cames i a les mans, però no havia patit cap fractura. Li feia tant de mal el cap que volgué arrancar-se'l, però no va poder fer-ho perquè el portava dins d'un casc. Es va llevar el casc amb fúria i el va llançar ben lluny, com si aquell objecte fóra el culpable del seu dolor. Una bicicleta de muntanya amb la roda davantera doblegada i el manillar partit en dos jeia, com morta, uns metres més avall, al llit d'un rierol que recorria el barranc.

–Dec haver caigut de la bicicleta –va concloure.

El jove va mirar al seu voltant buscant qualsevol referència (uns arbres, una carretera, una casa, el cim d'un tossal) que li permetera situar-se. La llum del sol de migdia d'estiu el va obligar a posar-se la mà al front fent de visera. El jove guaità i guaità, però no va veure res. No recordava aquell bosc de pins, ni aquell barranc, ni tan sols la bicicleta desconjuntada que tal vegada fóra seua. La darrera cosa que recordava era la fogonada fosca de l'oblit.

No sabia qui era, ni què li havia ocorregut, ni on estava.

Va beure aigua del rierol i es va rentar les ferides abans d'eixir del fons del barranc. La bicicleta s'havia espatllat, de manera que la va abandonar. Enfilant-se tossalet amunt, va trobar una estreta drecera que serpentejava pel vessant. Va pensar que si la drecera l'havia portat fins aquell lloc, també el tornaria a casa. Un pensament molt optimista, perquè el jove ignorava quina direcció havia de prendre: dreta o esquerra? Cap a amunt o cap avall? Va buscar en la terra seca i pedregosa alguna empremta que li permetera resoldre els seus dubtes, però no hi va trobar cap pista definitiva. Com que estava adolorit, va optar per anar drecera avall. Sempre és millor baixar que pujar.

Caminà fins al crepuscle, sense aigua i sense menjar. L'horitzó s'allunyava en una successió de muntanyes i barrancs que semblava no tenir fi. La drecera que seguia s'encreuava amb unes altres; en cada bifurcació el jove vacil·lava i finalment triava a les palpentes, confiat a la seua sort. Tanmateix, no en tingué. No va ensopegar amb cap casa, amb cap paratge conegut, amb cap presència humana. El vel de la nit li queia al damunt i no tenia on protegir-se. Va comprendre que havia sigut una

estupidesa abandonar el lloc de l'accident, on, almenys, hi havia aigua per a calmar la set que li cremava la gola. El rierol li va semblar més acollidor que aquell bosc de pins i matolls, de roques i esbarzers.

–Tornaré al punt de partida –anuncià en veu alta, com si algú poguera sentir-lo.

El jove va mirar de desfer el camí, però es va desorientar amb facilitat. Tots els paisatges li semblaven el mateix. La lluna es deixava veure per darrere dels turons. L'única cosa segura era que es dirigia al ventre de la nit i que no podia fer res per evitar-ho. Va admetre que s'havia perdut. Continuà una estona més amb l'esperança que, com ocorria en els contes que ja havia deixat de llegir, apareguera la llum d'una casa, encara que fóra de xocolata i hi visquera un ogre amb set filles.

A la fi, l'atzar va venir en auxili seu. Enmig d'una xopera va trobar un brollador d'aigua neta i fresca que alimentava un petit estany. El jove va beure a mans plenes. L'aigua feia gust de pedres de riu i de minerals, de glòria. Calmada la set, la fam i el cansament s'apoderaren d'ell. Va seure al terra, defallit, sobre una cruixidora catifa de fullaraca. La nit havia aplegat i la foscor només era atenuada per la lluna que es colava entre les branques dels xops. Els udols dels mussols eren una temptació poderosa per a la por. El jove es va recollir sobre si mateix, sense gosar tancar els ulls. On devia estar? Quins perills no portaria la nit?

Només l'esgotament el va fer adormir-se.

El soroll d'unes petjades fermes el va traure del son. La silueta d'un cavall travessà com una espurna la xopera. El jove es va alçar espantat i es va amagar darrere del tronc d'un arbre. Quina classe de genet portaria el seu cavall a abeurar a aquell recòndit indret a mitjan nit? El jove es va apropar amb cautela al riu. Tal vegada el genet poguera ajudar-lo. O tal vegada poguera fer-li mal.

Traient el cap entre uns joncs, va distingir amb nitidesa la silueta d'un cavall. No va veure, tanmateix, cap genet. Potser fóra un cavall salvatge. L'animal s'havia agenollat i havia ficat el cap dins l'aigua. Quan el va traure, el jove es va quedar sense alé. La lluna li va mostrar el rostre d'un home barbut que s'allisava amb les mans les seues grenyes mullades, un home amb un tors, pelut i fornit, que es fonia amb el cos de l'animal.

–Un centaure! –exclamà per a si mateix, alhora que feia un pas enrere. El cruixit d'una branca el va delatar.

–Qui va? –preguntà alarmat el centaure.

El jove es va ajupir darrere dels joncs i va tancar els ulls, com si d'aquesta manera poguera tornar-se invisible, però, fins i tot amb els ulls tancats, sentia sobre ell la mirada de foc del centaure.

–Qui va? Respon o t’esclafaré amb les meues potes com si fores una feristela.

El jove va comprendre que no tenia altra alternativa.

–Sóc jo –va dir, elevant-se tremolós per sobre dels joncs.

–Qui és jo? –va insistir el centaure, amenaçador. Els seus punys s’havien tancat en l’aire, dos martells disposats a destrossar qualsevol enemic–. Contesta o et mate!

La pregunta era molt senzilla, cert. Tanmateix, com bé sabem, el jove no podia contestar-la:

–Jo sóc jo –va dir el jove en un balboteig, alhora que eixia del seu amagatall amb la por clavillant-li la cara.

Quan el centaure va veure que s’havia enfurit per culpa d’un xiquet, va deixar anar una poderosa riallada que va acabar en renill. Després, s’hi va apropar i va piafar al seu voltant, examinant-lo amb ferotge curiositat. El jove va aguantar l’examen del centaure amb els ulls clavats al terra, però això no obstant, va poder veure (perquè hi ha coses que només calen ser entrevistades per a veure-les amb claredat) que el centaure tenia barba i grenyes fosques, el front creuat per severes arrugues i el tors nu. Sobre la gropa, tanmateix, portava una manta. Hi havia en el seu aspecte una aspror salvatge que provocava quasi tanta admiració com temor.

–No tingues por –va dir el centaure, que havia percebut la desconfiança del jove–. No et faré res. No sóc una bèstia, sinó un ésser civilitzat. El meu nom és Drolo. I tu, com et dius?

El jove va abaixar el cap, acovardit. Com podia dir a aquell ésser formidable que havia oblidat el seu nom? El centaure va pensar que la por paralitzava el jove i va mirar de ser més amable.

–Digues-me, criatura, què fas en aquest lloc apartat, a soles i de matinada?

–M’he perdut.

–On està ta casa? En aquesta part del bosc no viu ningú...

–No ho sé. Vaig caure de la bicicleta i no recorde res. Ni tan sols el meu nom.

El centaure va moure el cap, amb resignació. De manera que es tractava d’això! Havia d’haver-ho sospitat. Els éssers humans perdien la memòria amb tanta facilitat! El jove necessitava l’ajuda que ell poguera donar-li, encara que la darrera cosa que desitjava fóra ocupar-se’n. La seua presència li provocava sensacions contradictòries. Baixava a la nit al brollador precisament per amagar-se dels homes, dels quals la seua espècie (i també altres espècies considerades mitològiques) només havia rebut el menyspreu de la supèrbia o potser la manca de memòria. Lluny quedaven els temps de Quiró, admirat arreu del Mediterrani, que abandonà la brutalitat dels primitius centaures per inaugurar una nissaga de centaures savis, mestres d’herois i de nobles, una nissaga de la qual ell, Drolo, era el darrer descendent. Des de feia segles, els centaures no sols havien sigut apartats de l’educació i la cultura, sinó que a més havien sigut acusats de crims espantosos. Les infàmes i les crueltats els havien forçat a retirar-se als llocs més profunds dels boscos on ningú podria veure’ls, i a viure en la invisibilitat més absoluta. Quina obligació tenia ell, doncs, d’ocupar-se d’aquell jove? No devia res als humans. Tanmateix, no estava en la seua naturalesa desentendre’s d’un cadell, ni que fóra humà, així que li va oferir la mà i va dir amb tanta dolçor com era capaç:

–De manera que no recordes res... La veritat és que recordar no ha sigut mai una virtut dels homes... Serà millor que m'acompanyes. Si confies en mi, t'ajudaré. Si no, hauràs d'arreglar-te-les sol.

El jove va comprendre de seguida que, en les seues penoses circumstàncies, no tenia altra elecció que confiar en ell. La mà del centaure era gran i nuosa. El jove també li va oferir la seua. Drolo ho va aprofitar per encaixar-la amb fermesa i, amb una fuetada seca i poderosa del seu braç, pujar el jove sobre la seua gropa.

–Agafa't fort, xicon –cridà Drolo–. Anem a casa.

I es va allunyar de la xopera i del brollador al galop, portant el jove al llom. El pobre encara es preguntava si no estava sent arravatat pel monstre d'un terrible malson.

El centaure vivia en una cova situada dalt d'un congost, al qual s'arribava per una drecera costeruda que travessava esbarzers i bardisses. El centaure va fer l'últim tram del camí al pas. El jove va pensar que si s'estimbaven pel talús, moririen desbudellats contra les roques del barranc que es veia un centenar de metres més avall.

La boca de la cova era tan angosta que el jove hagué de descavalcar. Després d'esmunyir-se per un corredor fosc i sinuós, arribaren a una galeria rectangular de sòl planell i parets rectes. Era un espai tan harmoniós que costava creure que no haguera sigut tallat per una mà intel·ligent; les breus estalactites dels sostres revelaven, tanmateix, que la geometria de la galeria era una creació de la natura. L'aportació d'una intel·ligència racional es notava, en canvi, en la (podem anomenar-la així) decoració. Brasers de forja falcats als clivells de la caverna il·luminaven la sala; el terra estava cobert de garberes de brossa seca que no tenien altra funció que esmorteir el colp sec de les ungles del centaure; en un racó de la gruta hi havia una cuina de llenya que havia sigut construïda sota un fumeral natural; al fons descansava una arca de fusta i una taula amb diversos llibres de lloms de cuir; a la vora dels llibres, va descobrir un jaç de palla neta;

i més al fons, on la llum dels brasers ja no aplegava, hi havia la boca d'un tenebrós túnel que semblava conduir al ventre de la muntanya. El so d'una flauta interpretant una melancòlica melodia va recórrer els murs de la cova; aquell fons musical, ple de reverberacions, va semblar al jove senzillament fascinant. Si li ho hagueren preguntat, no hauria sabut com descriure el lloc: estava en un luxós estable o en un miserable alberg?

–És una cova impressionant! –va dir.

–És una cova gelada i fosca –el va corregir el centaure–. I potser també impressionant. En qualsevol cas, és la nostra llar.

–Nostra?

–Sí, meua i de... Bé, meua i... en realitat sols meua. He dit «nostra» per donar-me importància, ja saps, així és com parlen els reis –explicà sense convicció–. Tens fam, Anònim?

–Anònim? És aquest el meu nom?

–Noooo, noooo, noooo! –renilà Drolo amb brutalitat–. Com ha de ser aquest el teu nom! Anònim és el que tu ets. Significa «sense nom» en la llengua dels meus avantpassats. I això ets tu, xiquet, una persona sense nom. Per això, quan dic Anònim no dic el teu nom, només dic el que ets ara.

–Com un malnom?

–Exacte. Ni jo mateix no ho hauria explicat millor. Al jove li va semblar bé que Drolo li diguera Anònim.

Sempre és millor ser Anònim que no ser res.

–Aleshores, què –va insistir el centaure–, tens fam?

–Molta! –va exclamar el xiquet.

Drolo es va adreçar cap a la cuina de la gruta. Va descórrer la cortineta que amagava una capelleta on s'apilaven llaunes de menjar, cistelles amb fruita i bosses

de garrofes i alfals. El jove va comprovar que el rebost estava ben assortit, encara que no tots els aliments li van semblar adequats.

–Et prepararé un plat més humà –va aclarir Drolo en veure el gest d’ois del jove–. Què et semblen unes llentilles?

Llentilles? Tal vegada foren preferibles les garrofes, va pensar el jove, encara que acceptà amb un somriure l’oferta del centaure. Drolo va traure una llauna de conserves, la va obrir, va abocar el contingut en una marmita i la va posar al foc. La melodia de la flauta l’inquietava. On estava el reproductor de música? No a la vista, això segur. Prompte els seus pensaments, tanmateix, viatjaren cap al misteri que l’havia portat a la gruta del centaure.

–Potser el menjar m’ajude a recordar el meu nom –va dir.

–No crec –opinà Drolo, mentre remenava les llentilles de la marmita amb un cullerot de fusta.

–Per què no? Així com l’he oblidat en caure, podria recordar-lo en descansar. De vegades ocorre –va insistir el jove, que mai no es conformava amb les respostes sense justificació.

–Aquesta vegada això no ocorrerà, Anònim, perquè en realitat tu no has oblidat el nom... Parlant en propietat, l’has perdut, que és molt distint.

–Perdut? Els noms no es perden, Drolo!

–I tant que sí! De fet, amic meu, oblidem poques coses, la majoria les perdem. Perdem la família, els amics, els amors, la vida, la fama, l’ombra, el somni, la veu, els nervis, l’honra, la joventut, les oportunitats... Tot es pot perdre, Anònim, absolutament tot: fins i tot el nom.

El jove encara creia que el centaure li estava prenent el pèl.